

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ МИКОЛАЇВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ ІМ. В.О.СУХОМЛИНСЬКОГО»**

**ЦИКЛОВА КОМІСІЯ ЕКОНОМІКО-ГУМАНІТАРНОГО
ТА ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОГО НАПРЯМУ ПІДГОТОВКИ**

**НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ
«БАНКІВСЬКІ ОПЕРАЦІЇ»**

освітньо-професійний ступінь	<u>фаховий молодший бакалавр</u>
галузь знань:	<u>07 Управління та адміністрування</u>
спеціальності:	<u>072 Фінанси, банківська справа та страхування</u>

2022 – 2023 навчальний рік

Розробник: Подгорна Алла Олександрівна, викладач циклової комісії економіко-гуманітарного та загальноосвітнього напрямку підготовки

(підпис) Подгорна А.О.
(прізвище та ініціали)

Програма затверджена на засіданні циклової комісії економіко-гуманітарного та загальноосвітнього напрямку підготовки.

Протокол № 8 від «30» серпня 2022 року

Голова циклової комісії
(підпис) Мікрюкова К.О.
(прізвище та ініціали)

Програму погоджено навчально-методичною комісією коледжу
Протокол від «31» серпня 2022 року № 1

Голова навчально-методичної комісії
(підпис) (Сахарова О.М.)
(прізвище та ініціали)

Вступ

Навчальна дисципліна «Банківські операції» одна із основних дисциплін підготовки фахівців освітньо-професійного ступеня «фаховий молодший бакалавр» за спеціальністю 072 Фінанси, банківська справа та страхування. Навчальний курс спрямований на висвітлення актуальних питань щодо діяльності комерційного банку, його функцій, порядку створення, механізму здійснення банківських операцій та послуг, підходів до оцінки діяльності банків, проблем законодавчого регулювання банківської діяльності в Україні

Дисципліна «Банківські операції» направлена на формування системи теоретичних і практичних знань з основ банківської діяльності та її впливу на соціально-економічний процеси в країні.

В результаті вивчення курсу здобувачі вищої освіти набудуть знань щодо сутності, видів банків в Україні, вивчення порядку заснування та організації діяльності комерційних банків, методик проведення основних (розрахунково-касових, кредитно-інвестиційних, з цінними паперами, валютою та нетрадиційних) й прогресивних видів банківських операцій та послуг, а також методик формування ресурсів банку, аналізу його прибутковості та фінансової стійкості.

1. Мета, завдання навчальної дисципліни та очікування результати навчання

Мета вивчення дисципліни - формування компетентностей щодо здійснення банківських операцій банківськими установами в процесі обслуговування фізичних та юридичних осіб щодо організації грошового обороту, кредитних, депозитних та інших операцій.

Завдання - засвоєння теоретичних засад і методології проведення банківських операцій та надання банківських послуг, набуття вмінь оперувати нормативно-правовими документами НБУ, аналізувати стан банківських операцій, розв'язувати питання взаємовідносин між клієнтами і комерційними банками та між НБУ і комерційними банками..

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувач освіти оволодіває такими компетентностями та набуває таких програмних результатів навчання.

Інтегральна компетентність. Здатність вирішувати типові спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі фінансів, банківської справи та страхування або у процесі навчання, що вимагає застосування положень і методів фінансової науки, та може характеризуватися певною невизначеністю умов; нести відповідальність за результати своєї діяльності; здійснювати контроль інших осіб у визначених ситуаціях.

Загальні компетентності:

ЗК 5. Знання і розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 6. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Спеціальні компетентності:

СК 1. Здатність використовувати теоретичний і методичний інструментарій фінансової, економічної, математичної, статистичної, правової та інших наук для розв'язання складних завдань у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

СК 2. Здатність здійснювати професійну діяльність, згідно з вимогами законодавства.

СК 7. Здатність самостійно виконувати складні завдання у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

СК 9. Здатність виконувати контрольні функції у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

СК 10. Здатність здійснювати ефективні комунікації між фахівцями і користувачами послуг у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

СК 11. Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати рівень професійної підготовки у сфері фінансів, банківської справи та страхування

Програмні результати навчання:

ПРН 3. Знати економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, що існують між фінансовими процесами та економічними явищами.

ПРН 5. Дотримуватися вимог законодавства для забезпечення правомірності професійних рішень.

ПРН 6. Застосовувати набуті теоретичні знання у практичній діяльності для розв'язання професійних завдань.

ПРН 9. Вміти розв'язувати складні задачі у спеціалізованих сферах професійної діяльності.

ПРН 12. Володіти методичним інструментарієм здійснення базових контрольних функцій у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

ПРН 13. Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації до фахівців і користувачів послуг у сфері фінансів, банківської справи та страхування для досягнення спільної мети.

ПРН 14. Застосовувати інновації у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Тема 1. Види банків і порядок їх створення в Україні

Тема 2. Організація діяльності комерційного банку

Тема 3. Операції з формування ресурсів комерційного банку.

Тема 4. Операції з обслуговування платіжного обороту

Тема 5. Операції банків з готівкою.

Тема 6. Операції банків з платіжними картками.

Тема 7. Кредитні операції банку.

Тема 8. Операції з надання і погашення кредитів.

Тема 9. Операції банків з векселями.

Тема 10. Операції банків з цінними паперами.

Тема 11. Інвестиційні операції банків.

Тема 12. Операції банків з іноземною валютою.

Сутність і класифікація валютних операцій. Порядок відкриття і ведення валютних рахунків . Кореспондентські відносини із зарубіжними банками.

Тема 13. Нетрадиційні банківські операції та послуги.

Тема 14. Операції із забезпечення фінансової стійкості банку.

Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Види банків і порядок їх створення в Україні.

Банківська система: сутність, процес становлення, функції. Становлення та розвиток банківської системи України. Види комерційних банків. Операції комерційних банків. Порядок реєстрації банку. Ліцензування банківської діяльності.

Тема 2. Організація діяльності комерційного банку.

Основні принципи діяльності комерційного банку. Організаційна структура комерційного банку. Доходи, витрати та прибуток банку. Стратегія комерційного банку та складові успіху його діяльності

Тема 3. Операції з формування ресурсів комерційного банку.

Сутність банківських ресурсів. Власний капітал. Операції банків із залучення коштів . Операції банків із запозичення коштів .

Тема 4. Операції з обслуговування платіжного обороту.

Характеристика грошового обороту та платіжної системи. Загальні основи організації безготівкових розрахунків. Форми безготівкових розрахунків та їх характеристика. Порядок відкриття, обслуговування та закриття банківських рахунків. Міжбанківські розрахунки. Система електронних платежів НБУ.

Тема 5. Операції банків з готівкою.

Завдання банків з організації готівкового грошового обігу. Вимоги до організації готівкових розрахунків. Порядок оформлення касових операцій. Порядок здійснення касових операцій у банківських установах.

Тема 6. Операції банків з платіжними картками.

Загальні основи операцій банків з платіжними картками. Поняття та види платіжних карток. Види операцій банків з платіжними картками та їх характеристика. Національна платіжна система «Український платіжний простір».

Тема 7. Кредитні операції банку.

Сутність, принципи та функції кредиту. Форми та види банківського кредиту

Організація кредитної роботи в банку. Етапи процесу кредитування. Плата за кредит.

Тема 8. Операції з надання і погашення кредитів.

Кредитний ризик. Особливості операцій з надання і погашення окремих видів кредитів

Тема 9. Операції банків з векселями.

Характеристика та види векселів. Врахування та переврахування векселів. Обліковий кредит. Авалювання та акцептування векселів. Інкасування та доміциляція векселів.

Тема 10. Операції банків з цінними паперами.

Сутність і види цінних операцій. Сутність емісійних операцій банків. Позабалансові операції з цінними паперами

Тема 11. Інвестиційні операції банків.

Суть банківських інвестицій та інвестиційної діяльності банків. Пряме фінансування інвестиційних проектів (довгострокове кредитування). Фінансовий лізинг

Тема 12. Операції банків з іноземною валютою.

Сутність і класифікація валютних операцій. Порядок відкриття і ведення валютних рахунків. Кореспондентські відносини із зарубіжними банками. Торговельні операції банків в іноземній валюті. Операції банків в іноземній валюті на міжбанківському ринку. Неторговельні операції банків в іноземній валюті.

Тема 13. Нетрадиційні банківські операції та послуги.

Суть банківських послуг, їх класифікація. Банківські гарантії та поручительства. Факторингові послуги банків. Трастові послуги банків. Посередницькі, консультаційні та інформаційні послуги банків. Операції банків з дорогоцінними металами.

Тема 14. Операції із забезпечення фінансової стійкості банку.

Сутність фінансової стійкості комерційного банку та способи її забезпечення. Економічні нормативи регулювання діяльності банків. Ліквідність та платоспроможність банку. Управління банківськими ризиками. Формування

резервів для покриття можливих втрат банку від активних операцій. Фінансові звіти банку та оцінка його діяльності.

3.Рекомендована література

Основна

1. Андреева О. В. Банківська система: навчально-методичний посібник для самостійної та індивідуальної роботи студентів економічних спеціальностей денної та заочної форм навчання. К. : ДЕТУТ, 2015. 183 с.
2. Васюренко О. В. Банківські операції : навч. посіб. К. : Знання, 2008. 318 с.
3. Діяльність банків у забезпечення сталого розвитку фінансового ринку України : монографія / За ред. В.В. Коваленко. Одеса : Видавництво «Атлант», 2014. 358с.
4. Дзюблюк О. В. Банківські операції: підручник. Тернопіль : ТНЕУ, 2009. 694 с.
5. Зверяков М. І. Управління фінансовою стійкістю банків : підручник. К. : «Центр учбової літератури», 2016. 520 с.
6. Катан Л. І., Демчук Н. І., Бабенко-Левада В. Г., Журавльова Т. О. Банківська система : навч.посіб./ за ред. І. М. Мазур. Дніпро : Пороги, 2017.– 444 с.
7. Коваленко В. В. Банківська система України : монографія. Суми : ДВНЗ «УАБС НБУ», 2010. 187 с.
8. Копилюк О. І. Банківські операції : навч. посібник. 2-ге вид., випр. і доп. К. : Центр учбової літератури, 2012. 536 с.
9. Косова Т. Д. Банківські операції : навч. посібник. Донецький держ. ун-т управління. Донецьк : Норд-Прес; ДонДУУ, 2008. 350 с.
10. Коцовська Р. Р. Банківські операції : навч. посіб. Хмель; Нац. банк України, Ун-т банк. справи. К. : УБС НБУ : Знання, 2010. 390 с.
11. Крупка М. І. Банківські операції : підручник. Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. Л. : ЛНУ ім. І. Франка, 2011. – 311 с.

Додаткова

1. Вовчак О. Д. Платіжні системи : навч. посіб. К. : Знання, 2012. 341 с.
2. Вовчак О.Д. Кредит і банківська справа : навчально-методичний посібник для самостійного вивчення дисципліни. Львів: В-во ЛКА, 2011. 324 с.

3. Демчук Н. І. Фінансовий менеджмент у банку: навч. посіб. Дніпропетровськ : Пороги, 2016. 300 с.
4. Коваленко В. В. Вплив монетарних чинників на позиціонування інфляційної складової у діяльності банків: методологічні та практичні аспекти оцінювання : монографія. Одеса : Атлант, 2015. 242 с.
5. Коваленко Д. І. Фінанси, гроші та кредит : теорія та практика : навч. посіб. К. : Центр учбової літератури, 2013. 578 с.
6. Кредитна діяльність банків України : проблеми та перспективи розвитку : монографія / За ред. В. В. Коваленко. Одеса : Видавництво «Атлант», 2015. 217 с.
7. Лютий І. Банківський маркетинг : підруч. К. : Центр учбової літератури, 2014. 776 с.
8. Холодна Ю. Є. Банківська система : навчальний посібник. Х. : Вид. ХНЕУ, 2013. 316 с.

Інформаційні ресурси

1. Аналітичний огляд банків України : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.Bankografo.com.ua> .
2. Аналітичний банківський портал : [Електронний ресурс]. – Режим доступу :
3. <http://www.my-banks.info> .
4. Аналітичні матеріали Державного комітету статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.ukrstat.gov.ua/>
5. Аналітичні матеріали Міністерства фінансів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://mof.gov.ua/uk> .
6. Законодавча база України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua> .
7. Сайт Національного банку України: [Електронний ресурс]. – Режим
8. доступу : <https://bank.gov.ua/>

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання:

Залік, іспит (5,6 семестри).

5.Засоби діагностики успішності навчання:

Поточне усне опитування, тести проміжного контролю, оцінювання завдань самостійної роботи.

Підготовка та захист проектів, доповідей, презентації. Підготовка та захист курсової роботи.

Контрольні роботи.